

2. Голук О.А. Воспитание у детей чувства собственного достоинства как проекции морально-гуманистических ценностей / О.А. Голук, Н.О. Пахальчук, А. Гайдукевич, І.В. Карук, К.А. Колесник // Science Review. – Warsaw: RS Global S. z O.O., 2018. – Vol. 5. – P. 13-17.
3. Демченко О.П. Спостереження за емоційними реакціями дітей у процесі створення виховних ситуацій / О.П. Демченко // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. – № 5. – Луганськ, 2009. – С.105–114.
4. Єфименко М. На варті здоров'я та фізичного розвитку дітей : 25 років авторському педагогічному Центру / Микола Єфименко // Дошкільне виховання. - 2015. - № 6. - С. 18-19
5. Калуська Л. Поспішаймо закладати моральний фундамент / Л.Калуська // Дошкільне виховання. - 2006. - № 7. - С. 13-15.
6. Кіт Г.Г. Педагогіка загальна: практикум / Г. Г.Кіт. - Вінниця : Нілан-ЛТД, 2015. - 140 с.
7. Лазаревич С. Емоційно-ціннісний розвиток дошкільників / С. Лазаревич // Дошкільне виховання. – 2009. - № 8. - С. 12-14.
8. Лазаренко Н. І. Теоретико-методологічні засади підготовки фахівців в умовах сучасних трансформаційних змін / Н. І. Лазаренко // Actual question and problems of development of social sciences : Conference Proceedings. – Kielce: Holy Cross University. – P.172-175.
9. Holiuk, O., Pakhalchuk, N., Rodiuk, N., Demchenko, O., & Kit, G. CRITERIA AND INDICATORS OF FORMATION OF HUMANISTIC AND VALUE ATTITUDE OF PRIMARY SCHOOLCHILDREN TOWARDS THEMSELVES //Proceedings of the International Scientific Conference. Volume III. – 2020. – Т. 198. – С. 198-211.
10. Pakhalchuk N.O, Holyuk O.A. Problems of physical activity in vocational training of future teachers // Physical education of students. – 2018. - №22(1). - P. 47–50.

ФОРМУВАННЯ ДИЗАЙНЕРСЬКОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ НУШ

Аліна Бияковська, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

*Науковий керівник: Н.С. Казьмірчук, кандидат педагогічних наук, доцент
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)*

FORMATION OF DESIGNER THINKING OF YOUNGER PUPILS IN THE CONDITIONS OF NUSH

Alina Biakovskaya, master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. У статті представлено аналіз психолого-педагогічної літератури з проблеми формування дизайнерського мислення, охарактеризовано його складові та цінність для загального розвитку молодших школярів.

Ключові слова: молодший школяр, дизайнерське мислення, нова українська школа, формування художньо-естетичної культури, розвиток творчого мислення, сторітелінг, «Ромашка Блума».

Abstract. The article presents the analysis of psychological and pedagogical literature on the problem of forming design thinking, describes the components of forming design thinking and the value of such work for the development of younger students.

Key words: junior high school student, design thinking, new Ukrainian school, formation of artistic and aesthetic culture, development of creative thinking, storytelling, «Bloom's chamomile».

В умовах сучасної освіти коли нова українська школа стала прогресивно та активно впливати на освітній процес, особливого значення набуває формування дизайнерського мислення молодших школярів. Під проблемою формування дизайнерського мислення молодших школярів ми бачимо формування художньо-естетичної культури та розвитку творчого мислення.

У психологічній та педагогічній літературі формування мислення дитини завжди знаходило своє відображення, ми ж розглядаємо дизайнерське мислення як особливий освітній процес. Проблемою розвитку дизайнерського мислення молодших школярів займалися: Л. Виготського, Г. Ермаш, А. Козаревой, Я. Пономарь, Н. Конишева, К. Павлик,

Т. Носаченко, Л. Вержиковська, В. Вільчинський, Л. Маліновська, Б. Неменський, О. Олійник, Н.С.Казьмірчук, В. Сирота, В. Тименко, М. Фішер та ін.

Винятковість дизайнерського мислення знайшла своє відображення і в роботах теоретиків дизайну: Г. Демосфеновой, Е. Жердева, В. Пузанова, В. Сідоренко. Аналіз наукової літератури дає нам можливість стверджувати, що розвиток дизайнерського мислення відбувається за допомогою художньої діяльності [6, с. 324].

Художню діяльність це не лише процес набуття художніх знань і вмінь, а, насамперед, як універсальний засіб особистісного розвитку школярів на основі виявлення індивідуальних здібностей, різнобічних естетичних потреб та інтересів. У зв'язку з цим художня діяльність дітей має направляти дитину на поглиблення знань про форму предметів, просторові співвідношення між явищами, оволодіння практичними навичками. На допомогу нам приходять заняття з дизайну, які привчають молодших школярів до бачення світу у просторовому, функціональному аспекті, що відповідає інтересам самих дітей і завданням їхнього подальшого розвитку [7, с. 341].

Щоб дослідити проблему формування дизайнерського мислення, потрібно чітко дати йому визначення. Поняття «дизайнерське мислення» вперше було введено Н. Конишевою. Дизайнерське мислення, на її думку обумовлює наявність у людини таких оціночних суджень і способів творчої діяльності, які визначають естетичне ставлення до світу речей і до навколишньої дійсності в цілому [3, с. 152].

Н. Конишева виділяє кілька видів дизайнерського мислення [3]:

1. Стихійне дизайнерське мислення. Цьому виду мислення притаманні безсистемність, відсутність прагнення до системності, несвідомість і відсутність у свідомості.

2. Системне дизайнерське мислення. Володіння логічними операціями буде виглядати як прагнення до системності, наявність новизни, оригінальності - як можливість приймати не один засвоєний варіант, розуміння естетичної доцільності буде обмежуватися оцінює (критичної) функцією.

Науковці дотримуються думки, що дизайнерське мислення починає формуватися з раннього дитинства. Спостереження за елементами живої природи, поєднання елементів одягу, оформлення дитячої кімнати, та зовнішній вигляд іграшок є зародженням дизайнерського мислення у дитини.

Під дизайнерським мисленням ми бачимо діяльність спрямовану на виконання якісних конструктивних дій, нестандартне і творче мислення в різних сферах діяльності. Ми погоджуємося з науковцями, що молодших школяр опановує дизайнерське мислення уже з малечку хоча сам цього ще не розуміє, на прикладі розташування предметів, продумування оформлень малюнка та в інших сферах своєї діяльності.

Розглядаючи формування дизайнерського мислення молодших школярів можна виділити дві невід'ємних складових:

- формування художньо-естетичної культури;
- розвитку творчого мислення;

Формування художньо-естетичної культури молодших школярів ґрунтується на складній структурі особистісної освіти, відповідно до якої молодші школярі включаються у процес сприйняття явищ мистецтва і дійсності, формування навичок естетичної оцінки і суджень, системи естетичних потреб і інтересів. Формування культури - складний процес, що залежить від об'єктивних і суб'єктивних факторів, психологічних новоутворень молодших школярів, психолого-педагогічних вікових особливостей сприйняття мистецтва, специфіки загальної соціально-культурної ситуації в суспільстві, внутрішніх потреб і спрямованості особистості, її прагнення до духовного збагачення, емоційно-естетичного зростання [2; с. 25].

Дизайнерське мислення формується через мистецтво основ художньо-естетичного сприйняття оточуючого життя. Педагог має створити фундамент художніх уявлень, на які молодший школяр зможе опиратися у всьому подальшому навчанні. Для цього самого

початку навчання потрібно створити атмосферу радості, насолоди, спільної участі дітей в процесі сприйняття матеріалу, у цьому питанні вірним порадиником педагога є предмети мистецького циклу музика, живопис та література.

У педагогів виникає питання: як потрібно провести урок, аби не просто привернути увагу дітей і створити атмосферу невимушеності, а ще й стимулювати їх до подальшого поглиблення знань? Ми пропонуємо скористатися і ввести у свою діяльність інноваційний метод навчання – сторітелінг.

Storytelling (storytelling) – це мистецтво розповідати історії з метою навчання, керування шляхом донесення змісту повідомлення за допомогою спеціальної методики. Педагогам варто розуміти, що далеко не кожна розповідь є історією. Щоб молодші школярі могли створити історію, вам потрібно чітко визначити тему, розробити сюжет, вигадати непересічного героя, додати трохи цікавих подій та вивести правильні висновки. Існує певний алгоритм який суттєво полегшить роботу із сторітелінгом, і розкаже як правильно працювати із неординарним, новітнім методом навчання.

В цілому алгоритм дій буде наступним:

1. Визначення теми та мети уроку – від цього залежить вибір сюжету історії.
2. Розробка детального сюжету та основних подій оповіді.
3. Вибір головного героя – подумайте над його іменем, характером, зовнішністю тощо.
4. Вигадка інтриги (чим більш несподіваною вона буде, тим краще!). На цьому етапі вже можна складати перший варіант історії.
5. Прочитайте готовий варіант та додайте метафори.

Ще однією ремаркою є те, що історія може бути вигаданою від початку і до кінця, але також можна використовувати цілком реальні події. Так буде навіть краще, адже випадки з життя завжди викликають величезну цікавість у молодших школярів. Педагогам потрібно пам'ятати: розповідь має бути емоційною та динамічною, події мають йти одна за одною.

Розвиток творчого мислення - одне із важливих завдань, яке покликана вирішувати початкова школа. Зі вступом до школи процес формування творчого мислення дітей у великій мірі починає залежати від педагога, від того як він організовує навчання, які методи і засоби використовує при цьому, які завдання пропонує учням, а також від того наскільки власне він є творчою особистістю. Дуже важливим є використання у навчально-виховній діяльності методів, які стимулюють розвиток продуктивного мислення дітей [8; с.78]. З цією метою пропонуємо використовувати такі завдання:

- вправи на розвиток уміння висловлювати здогадки, припущення, доводити справедливість певних тверджень;
- завдання комбінаторного типу та задачі з логічним навантаженням;
- завдання для інтелектуального самовдосконалення, головоломки, задачі, казки, ігрові вправи тощо.

Вкрай важливо, щоб педагог здійснював процес формування творчого мислення учнів вже з першого класу, але потрібно не забувати й про те, що розвиток творчого мислення є складовою дизайнерського мислення, розвиваючи творчість ми розвиваємо дизайнерське мислення.

Проаналізувавши науково-методичну літературу можна зробити висновок, що формування дизайнерського мислення у молодших школярів полягає не в підготовці професійних дизайнерів, а у формуванні основних понять дизайн-освіти, розвитку вміння сприймати та оцінювати якості предметного оточення, а також свідомо, грамотно формувати штучне середовище. Важливу роль для впровадження початкової дизайн-освіти у школах може відіграти дизайн-підготовка майбутніх вчителів початкових класів.

Отже, одним із необхідних елементів культури сучасної людини є освіченість в галузі дизайну, отримання якої повинно розпочинатись на стадії формування естетичних потреб та смаків, тобто з самого дитинства.

Список використаних джерел:

1. Демченко О. П. Проблеми використання проектної технології у навчально-виховній роботі з молодшими школярами / О. П. Демченко // Збірник наукових праць БДПУ. – Педагогічні науки. - №2. – Бердянськ : БДПУ, 2009. – С. 61-70
2. Калініна Л. Естетичне виховання молодших школярів як соціально-педагогічна проблема.//Рідна школа. - 2006. - №3. - С. 24.
3. Конишева Н.М. Методика трудового навчання молодших школярів. Основи дизайнообрання [Текст]: навч. посібник для студ. середовищ. пед. навч. закладів / Н.М. Конишева. - М.: Академія, 2009. - 192 с.
4. Лазаренко Н. Збагачення словника молодших школярів прикметниками / Наталія Лазаренко // Початкова школа. – 1999. – № 1. – С. 14-17.
5. Лазаренко Н. И. Формирование лекторского мастерства преподавателя в условиях вхождения в европейское образовательное пространство [Publicasia bola vydana elektronicky v Digitalnej kniznici UK RU] / Н. И. Лазаренко // Zbornik prispevkov z medzinarodnej Presovevedeckej konferencie konanej dria 18. Maja 2018 na Katadre andragogaky, Fakulta humanitnych a prirodych vied Presovskej university v Presove. URL: P150-161. http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Lukasova3.
6. Марущак О. В. Дизайн як проектна складова підготовки майбутніх учителів технологій / О. В. Марущак, І. В. Горбенко, Д. К. Клоченок // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. – Випуск 38. – Київ-Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2014. – С. 339-344.
7. Марущак О.В., Савчук І.В., Казьмірчук Н.С. Дизайн у системі професійної підготовки майбутніх учителів технологій // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Зб. наук. пр. – Випуск 50. – Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2018. – С. 322-326.
8. Савченко О. Я. Сучасний урок у початкових класах. - К.: Магістр-5, 2007.- 255 с.

ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА ЗАСОБАМИ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Білик Тетяна, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

*Науковий керівник: І. В. Хом'юк доктор педагогічних наук, професор
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)*

FORMATION OF THE MORAL-ETHICAL VALUES OF THE YOUNGER SCHOOL BY THE CHILDREN'S LITERATURE

Bilyk Tetiana, master's student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. У статті досліджено теоретичні питання морального виховання як основи формування морально-етичних цінностей молодших школярів. Виокремлено чинники, які впливають на формування моральних якостей особистості. Розкрито поняття морального виховання, засоби педагогічного впливу на молодших школярів та шляхи їх реалізації.

Ключові слова: література, молодші школярі, моральне виховання, морально-етичні цінності, навчання, початкова школа, формування.

Abstract. The article deals with theoretical issues of moral education as a basis for formation of moral and ethical values of younger students. The factors that influence the formation of moral qualities of the individual are distinguished. The concept of moral education, the means of pedagogical influence on younger students and ways of their realization are revealed.

Key words: literature, younger school children, moral education, moral and ethical values, education, elementary school, formation.

Морально-етичне виховання учнів передбачає наявність сукупності сформованих моральних якостей особистості, що обумовлюють її поведінку, розкривають ставлення людини до суспільства, праці, людей до самої себе. З огляду на це, моральні якості – це усталені риси характеру особистості, що визначають її відносини з людьми, характеризують ставлення до себе й довкілля, а також є усвідомленими і внутрішньо прийнятими нею